

Arcc 2022/14

Kägelbanan, Kyrkberget

Astrid Landström samtalar med Bengt Ställberg
2010-07-12

- AL: Idag sitter jag uppe hos Bengt Ställberg och han ska berätta för mig hur det var när han började vara med i Kägelklubben.
- BS: Jag började 1945 ungefär och då var jag 20 år, 1947 började jag nog. Då var Sten Johansson mycket aktiv och så var det Lennart Granstedt och han på kommunen - vad hette han – det kommer jag inte ihåg. Harald Sand var duktig kägelspelare, vi hade mycket duster. Vi samlades klockan sju på kvällen och så spelade vi 4 serier, som man fortfarande gör i bowling och så hade vi lite mästerskap, KM t ex och det var Harald Sand som var den store spelaren. Det var inte så svårt det där, tyckte man, om man bara hade lite anlag. Jag hade ju hållit på med boll hela mitt liv. Jag fortsatte sedan med bowling, curling har jag också spelat. Men i slutet på 40-talet och början på 50-talet då tog det helt enkelt slut helt plötsligt. Jag vet inte – dom fick väl något annat att göra grabbarna, gifte sig till höger och vänster, så banan stod helt enkelt tom i flera år. Sedan kom Sten Johansson omkring 1960 och började få fart på det hela igen. Då var jag inte själv med, men de höll på ungefär 7-8 år och då var det ganska aktivt. Jag var upp och tittade ibland, men jag spelade aldrig. Sedan har banan varit nedlagd sedan dess och förfallit. Underlaget på banan är helt förstört, men det är ju en fin byggnad. Det är verkligen någonting att visa upp utvändigt alltså, men det kostar pengar att underhålla det där, stora pengar och nu är det ju bara bowling som gäller. Bowling är snarlikt. Skillnaden är att i kägel är det inga hål i klotet, i bowling är det hål, så det är väldigt snarlikt.
- AL: Vad var det som lockade dig att gå med i Kägelklubben?
- BS: Ja, lockade, jag hade ju hållit på med bollspel hela mitt liv och så hade jag gamla bandykompisar, Lennart Granstedt var ju med, det var nog han som lockade mig mest. Han var ju lite äldre, han var stjärnspelare i bandy, i svensk toppklass var han ju. Han lurade nog med mig lite grann. Jag var ju inte så svårlurad på det där, jag höll ju på med boll hela mitt liv, så började jag där. Jag vet inte vem som var boss, när jag gick in då. Men det var väl ett 15-tal, kan jag tänka mig, som höll på då. Men ledarna försvann och ingen engagerade sig och så kom bowlingen sen.
- AL: Men jag, som inte kan någonting om kägel, kan du berätta hur ett spel går till?

BS: Ja, det finns ju 10 st käglor, med en i mitten och så är det 9 runt omkring. Käglorna står lite olika än de gör i bowling. De står i en trekant och i bowling i en fyrkant, men annars gäller samma. Det gäller att få det där klotet att träffa första eller andra kägla och att gå emellan två käglor för att få en bataljon, som det hette.

AL: Nu får du förklara vad en bataljon är!

BS: Då slår man ner alla kägorna. Så fanns det nånting som hette "kringskuren kung", men då var ju förutsättningen att man gick emellan till höger och vänster om det första klotet och då var det tvunget att vara ett litet, litet klot, så det använde vi inte, annars hade vi små klot, men jag såg aldrig någon som gjorde det, men det har väl hänt för det gav 75 poäng. En bataljon fick man 50 poäng för och så fick man poäng om man slog ner alla klot utom ett, då fick man 30 poäng, tror jag att det var. Jag kommer inte ihåg riktigt, jag har ju bowling i huvudet också, men dom är ju väldigt närbesläktade k ä g e l och bowling, så ser man bowling förstår man ju hur det fungerade.

AL: Hur många klot fick man kasta på en spelomgång?

BS: Du har alltid två chanser alltså. Slår du inte bataljon, så att du slår ner allihop, då har man ju slagit färdigt, men slår man ner 2-3 så får man en chans att slå ner de andra, det är likadant i bowling, men då får man ju inte så många poäng.

AL: Jag har hört, det var Sten Johansson som talade om att om man slagit bataljon, då skulle man bjuda på – jag vet inte om det var konjak, stämmer det?

BS: Nej, inte bataljon för det slog man ju ofta, så det tror jag inte, men kringskuren kung. Det var sällsynt. Då kanske, jag vet inte för jag var inte med, men Sten han började efter mig. Bataljon var ju ganska vanligt, så då skulle det ha gått åt mycket dricka – men dom hade ju sina grejer för sig.

AL: Ni hade ingen maskin som reste upp kägorna?

BS: Nej, det var småpojkar, 10-12 år. Det är många jag träffar som säger "jag reste k ä g e l när du spelade", men jag kommer inte ihåg dom. Dom var ju 10 år yngre än jag. Många kommer mycket väl ihåg, när jag spelade. Dom hade ju några kronor för det där. Det blev ju inga stora pengar, men vi fick ju betala dom. Det var ju billigt att spela k ä g e l. Jag vet inte vilken avgift vi hade. Vi hade väl en årsavgift i alla fall på 20 kr eller så där, skulle jag tänka mig. Men vi behövde aldrig betala nånting varje gång vi spelade, annat än att betala de där pojkar som reste. Vi hade ju en ränna där – vi hade två banor och ränna på varje vägg så de rullade tillbaka.

AL: Hur lång tid – hur många timmar tog det att genomföra en spelomgång?

BS: Det var ju 4 spelomgångar. Det tog ungefär 1½ timme och vi spelade 4 serier, som i bowling, och så beror det ju på hur många strikar man slår, desto fortare går det.

AL: Kom det folk som tittade på?

BS: Inte på k ä g e l inte. Det kanske kom en och annan som var intresserad och undrade vad det var som hände därinne. Det dundrade ju värre i hela Kyrkberget, men någon publiksport var det inte. Jag skulle tro att vi var ett 20-tal när det var som mest, men det var ju inte alla som spelade. Jag spelade mycket och Harald Sand och Lennart Granstedt.

AL: Varför slutade det på 50-talet?

BS: Vi var ett gäng som höll på, men vi var väl för få och helt plötsligt kom det inga nya. Så drog de ju igång – det var ju Sten Johansson som drog igång och då höll de på 4-5 år och så tog det slut då också och sen har det inte varit någonting efter det. Det är ju en unik byggnad, synd att den inte kan underhållas, men det kostar ju pengar. Så tyvärr, nu är det ju bowlingen som tagit över. Jag började ju, som jag sa, på 40-talet och före min tid var det ju de där honoratiöres, järnhandlare Karlsson och tandläkare Jakobsson och Kollén -han var ju också tandläkare - men det var ju före min tid. Det har gått i cykler det här, men banan har ju funnits sedan slutet på 1800-talet, en unik byggnad.

001-2531

Foto: Bert Kallmō

Det senaste tillfället för kägelspel var 1992 då hembygdsföreningen hade en Kyrkbergsdag och de här herrarna visade hur kägelspel går till fr v Per-Gunnar Nylund, Pär Molin, Sten Johansson, Bengt Ställberg